

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan
päivämäärä on:

06.09.2024

Dokumentet är
daterat:

06.09.2024

The document is
dated:

06.09.2024

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name:

Oona Niemi

Pvm / Datum / Date:

06.09.2024

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name:

Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date:

06.09.2024

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Liikenne- ja viestintävaliokunnan kuuleminen 10.9.2024

Energiaviraston lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ilmailulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan liikennevaliokunta on 2.9.2024 päivätyllä sähköpostilla pyytänyt Energiavirastolta lausuntoa Hallituksen esityksestä laiksi ilmailulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 80/2024 vp). Energiavirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja esittää seuraavaa:

Esitetyt Energiavirastoa koskevat muutokset

Hallituksen esitysluonnoksessa (jäljempänä "esitys") ehdotetaan ilmailulain (864/2024), uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007, jäljempänä "jakeluvelvoitelaki") sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) muuttamista. Muutoksilla toteutettaisiin lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen (EU) 2023/2405 ja jakeluinfra-asetuksen (EU) 2023/1804 lentoliikennettä koskevien velvoitteiden täydentävä kansallinen sääntely.

Esityksessä ehdotetaan, että jakeluvelvoitelaisissa lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen toimivaltaiseksi viranomaiseksi osoitettaisiin lentopolttoaineen toimittajien osalta Energiavirasto. Jakeluvelvoitelakiin lisättäisiin Energiavirastolle tulevat asetuksen edellyttämät lentopolttoaineen toimittajia koskevat tehtävät sekä lentopolttoaineiden toimittajia koskevan seuraamusjärjestelmän sääntely.

Jakeluvelvoitelain tarkoitusta ja soveltamisalaa muutettaisiin siten, että lailla täydennettäisiin asetusta lentoliikenteen kestävästä polttoaineista siltä osin kuin kyse on lentopolttoaineen toimittajien oikeuksiin ja velvoitteisiin liittyvistä viranomais-tehtävistä. Jakeluvelvoitelaisissa toteutettaisiin asetuksen edellyttämän seuraamusjärjestelmän kansallinen sääntely lentopolttoaineen toimittajia koskevien seuraamusmaksujen osalta. Jakeluvelvoitelakiin tulisi seuraamusmaksuja ja niiden määrittämistä, suuruuden määrittymisperusteita, täytäntöönpanoa ja seuraamusmaksujen tulojen käyttöä koskevaa sääntelyä.

Lisäksi jakeluvelvoitelakiin tulisi Energiaviraston tehtäväksi varmistaa, että lentopolttoaineen toimittaja, jolle on kertynyt vaje kestävien lentopolttoaineiden osuuk-sien vähimmäismäärien toimituksista, toimittaa seuraavan raportointijakson aikana markkinoille vajausta vastaavan määrän kyseistä lentopolttoainetta raportointijak-soa koskevan velvoitteen lisäksi. Laissa säädettäisiin myös Energiaviraston tehtä-västä käsitellä toimivaltaista viranomaista koskevat pyynnöt. Jakeluvelvoitelain muutoksenhakua koskevaa lainkohtaa tulitaisiin muuttamaan siten, että myös len-topolttoaineen toimittajille määrätty seuraamusmaksut tulisivat sen piiriin.

Sittemmin hallituksen esityksen antamisen jälkeen Liikenne- ja viestintäministeriö on esittänyt lentopolttoaineen toimittajan määritelmän muuttamista. LVM:n ehdo-tuksen mukaisesti lentopolttoaineen toimittaja määriteltäisiin valmisteveropis-teestä poikkeavasti.

Energiaviraston huomiot esitetyistä muutoksista

Energiavirasto katsoo, että esityksen toimeenpano aiheuttaa Energiavirastolle hallinnollista lisätyötä. Esityksessä mainittujen raportointivelvoitteeseen liittyvien tehtävien lisäksi lisätyötä tulee aiheutumaan esimerkiksi viranomaisen ohjeistusten ja muiden asiakirjojen laatimisesta ja muuttamisesta muuttanutta lainsäädäntöä vastaaviksi, sekä lentopolttoaineen toimittajien ja muiden sidosryhmien neuvonnasta.

Resurssien osalta on myös otettava huomioon, että jakeluvelvoitelain laajentamiseen liittyvien tehtävien lisäksi lentopolttoaineen toimittajista (tällä hetkellä yhteensä kolme toimittajaa) tulee muutosten myötä biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain (393/2013, "kestävyyslaki") mukaisia toiminnanharjoittajia, jotka voivat hakea Energiavirastolta hyväksyntää kansalliselle kestävyysjärjestelmälle sekä ennakkotietoa raaka-aineille. Kestävyysjärjestelmien hyväksymishakemusten käsittely ja hyväksymispäätösten antaminen, sekä mahdolliset ennakkotietohakemukset aiheuttavat siten myös hallinnollista lisätyötä Energiavirastossa.

Yllä esiteltyjen lisäksi Energiaviraston tehtäväksi tulisi esityksen mukaan lentopolttoaineen toimittajien vastuussa olevan jäsenvaltion siirtämistä koskevien pyyntöjen käsittely. Lisäksi Energiavirasto huomauttaa, että vaikka seuraamus- ja virhemaksujen täytäntöönpano siirtyisi Oikeusrekisterikeskuksen tehtäväksi, vastaa Energiavirasto edelleen lain mukaisten seuraamus- ja virhemaksujen määräämisestä. Energiaviraston kokemuksen mukaan prosessit maksujen määräämiseksi ovat hyvin työläitä. Mikäli seuraamusmaksuja tulisi määrättäviksi myös lentopolttoaineiden osalta, koituisi tästäkin jonkin verran lisätyötä.

Hallituksen esityksessä ei esitetä Energiavirastolle uusia resursseja tehtävien hoitamiseksi. Lain toimeenpanon myötä ei myöskään anneta sellaisia uusia päätöksiä, jotka olisivat maksullisia valtion maksuperustelain (150/1992) ja Energiaviraston maksullisista suoritteista annetun työ- ja elinkeinoministeriön asetuksen (1217/2022) nojalla. Näin ollen Energiavirasto katsoo, ettei se voi ottaa esitettyjä tehtäviä vastaan nykyisessä resurssitilanteessa, sillä sen resurssit eivät riitä nykyistenkään tehtävien hoitamiseen. Lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen (EU) 2023/2405 11 artiklan 2 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden toimivaltaisilla viranomaisilla on tarvittavat resurssit ja valmiudet suorittaa niille tämän asetuksen nojalla annetut tehtävät tehokkaasti ja oikea-aikaisesti.

Energiavirasto korostaa, että kaikki sen tehtävät ovat lakisääteisiä toimeenpanotehtäviä, ja yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta ne perustuvat Suomea velvoittavaan energia- ja ilmastopolitiikan EU-säätelyyn. Virasto ei voi jättää mitään niistä tekemättä ilman, että se laiminlyö sille viranomaisena osoitettujen tehtävien hoitamisen. Korostammekin, että virasto ei mitenkään kykene järjestelemään nykyisten lakisääteisten tehtäviensä toimeenpanoa siten, että tässä säädösmuutoksessa sille esitettävät uudet lakisääteiset tehtävät saataisiin edes välttävästi toimeenpantua tiedossa olevilla ja Energiavirastoa koskevilla pienenevillä resursseilla. Resursoimattomat uudet tehtävät voivat johtaa tilanteeseen, jossa viraston valvonta- ja edistämistehtävien hoitamiseen käytettävissä olevien resurssien vajeen takia virasto ei enää kaikilta osin voi tarjota sen asiakkaina olevien energia-alan

yriytysten sekä kuluttajien tarvitsemia lakisääteisiä viranomaispalveluja, eikä myöskään suorittaa tarvittavaa viranomaisvalvontaa yrityksiä kohtaan.

Lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 10 artiklassa asetetaan lentopolttoaineen toimittajille raportointivelvoite RED II direktiivin (EU) 2018/2001 31 a artiklassa tarkoitetussa tietokannassa (Union Database for Biofuels, "UDB"). Raportointivelvoite on asetettu alkamaan vuonna 2025. Energiavirasto toteaa, että UDB:n käyttöönotto on tähän mennessä ollut hyvin työlästä ja hankalaa ja lisäksi vaikuttaa siltä, että sen käyttöönoton aikataulu voi viivästyä. Energiavirasto ei voi luoda lentopolttoaineen toimittajille kansallista raportointimenettelyä, mikäli UDB:tä ei saada toimintaan.

Lentopolttoaineen toimittajan määritelmän osalta Energiavirasto toteaa, että toimittajan selkeän määrittelyn vuoksi Energiaviraston ei tarvitse linjata määritelmää itse. Energiavirasto kannattaa määritelmän ottamista mukaan kansalliseen lakiin. Lentopolttoaineen toimittajan määritelmä tulee kuitenkin lisäämään jonkin verran työtä Energiavirastossa alkuperäiseen esitykseen nähden, sillä lentopolttoaineen toimittajien määrä nousee yhdestä noin kolmeen.

Energiavirasto kannattaa esityksessä esitettyjä virhe- ja seuraamusmaksujen tasoja. Seuraamusmaksujen tason tulisi olla riittävän korkea, jotta se kannustaisi kaikkia lentopolttoaineen toimittajia pääsemään laissa asetettuihin tavoitteisiin ja toimittamaan raportit asianmukaisesti.